

Enheten för verksjuridik
Thomas Vamos
arbetsmiljoverket@av.se

Utrikesdepartementet
ud.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss – En säkrare utrikesförvaltning (SOU 2025:94)

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Arbetsmiljöverket varken tillstyrker eller avstyrker utredningens författningsförslag.

Arbetsmiljöverket tillstyrker att arbetsmiljöansvaret för utsända med annan huvudman än Försvarsmakten utreds. Arbetsmiljöverket bedömer dock att arbetsmiljöansvaret även för väpnad styrka utomlands för evakueringsinsatser, som föreslås i betänkandet, behöver utredas.

Motivering

Förslagen som sådana – ny lag om väpnad styrka, lag om säkerhetskontroll på utlandsmyndigheterna, ändring av Polismyndighetens och Försvarsmaktens instruktioner för att möjliggöra att de lämnar stöd till utlandsmyndigheterna – rör områden som ligger utanför Arbetsmiljöverkets uppdrag och expertis. Arbetsmiljöverket kan därför varken tillstyrka eller avstyrka förslagen.

Däremot bedömer Arbetsmiljöverket att förslagen medför behov av att se över och förtydliga regleringen av arbetsmiljöansvaret. Det gäller såväl vem som ansvarar för arbetsmiljön som vilka delar av arbetsmiljön som ska omfattas.

Arbetsmiljöverket delar bedömningen att det är otydligt om arbetsmiljölagen (1977:1160) eller delar av den är tillämplig utanför Sveriges gränser. Redan den omständigheten att det i lagen finns uttryckliga bestämmelser om när lagen ska vara tillämplig utanför Sveriges gränser talar för att dessa utgör avsteg från den grundläggande principen att lagen endast är tillämplig i Sverige. Om avsikten är att arbetsmiljölagen ska vara tillämplig utanför landets gränser även i andra delar bör det anges uttryckligen i lagen (jfr. förarbetsuttalandena i prop.

1976/77:149 s. 213 ff. som uttalar att arbetsmiljölagen bör vara tillämplig även vid svenska utlandsmyndigheter).

En utredning om arbetsmiljölagens tillämplighet utanför Sveriges gränser bör inte begränsas till att avse utsända med annan huvudman än Försvarsmakten.

I 1 kap. 4 § fjärde stycket arbetsmiljölagen finns en hänvisning till 5 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser. Där anges vilka av arbetsmiljölagens bestämmelser som ska tillämpas vid sådana internationella insatser som den lagen avser.

Vad gäller den föreslagna lagen om väpnad styrka utomlands för evakueringsinsatser, bedömer Arbetsmiljöverket att en sådan styrka inte kommer att omfattas av tillämpningsområdet för lagen om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser, jfr. lagens 1 § andra stycke.

För att sådan väpnad styrka som avses i den föreslagna lagen inte ska stå utan arbetsmiljörättsligt skydd krävs att frågan regleras. Det skulle exempelvis kunna ske genom att tillämpningsområdet för lagen om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser, utvidgas till att även omfatta insatser enligt den föreslagna lagen om sändande av väpnad styrka utomlands för evakueringsinsatser. Den nuvarande hänvisningen i 1 kap. 4 § arbetsmiljölagen bedöms i så fall omfatta även sådana insatser utan någon ändring.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Lars Lööv. I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen Peter Burman, tf. chefsjuristen Anna Ladeborn Nilsson och enhetschefen Johanna Ingemansson Christiansson deltagit. Föredragande har varit juristen Thomas Vamos.

Lars Lööv

Thomas Vamos

Kopia skickad till:
ud.rs@regeringskansliet.se
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se